

Заняття 1: Лідерство

Інформація для тренера!

Наша глобальна цель – розвиток і укріплення систем громад уразливих к ВІС груп населення в Україні з целью самоорганізації і досягнення впливу громад на формування національних і регіональних програм по профілактиці і ліченню ВІС-інфекції.

Перше заняття починається з изучення понять «лідерство», «лідер». Владее знаннями і пониманием что это такое наши лідери смогут лучше понимать свою роль, что в дальнейшем сможет позитивно повліяти на розвиток і укріплення систем громад в преодолении епідемії ВІС/СПІД, в Україні.

Основная ВАША цель занятия – формування інтереса і мотивації учасників к посещению дальнейших занятий.

Цель: підвищення рівня знань учасників по вопросам «Лідерства»

Задачи:

- ознакомити учасників з поняттям «лідерство» і «лідер»
- визначити які бувають лідери, стилі керівництва
- виявити лідерські якості учасників

Матеріали: листи фліп-чарта, ножиці, маркери, стікери, клей, газети, журнали

Орієнтовочная продолжительность: 1 час 30 мин.

Краткое содержание занятия:

№	Содержание	Ориентир. продолжительность
1.	Введение	5 мин.
2.	Приветствие. Упражнение «Имя + жизненный девиз»	5 мин.
3.	Групповая работа: «Принятие правил группы»	10. мин.
4.	Мозговой штурм: «Ваши ассоциации со словом «лидерство»	10 мин.
5.	Информационный блок: «Лидерство»	15 мин.
6.	Тест «Самооценка лидера»	20 мин.
7.	Групповая работа «Коллаж лидера»	15 мин.
8.	Подведение итогов	10 мин.

Конспект занятия

Сессия 1. Введение.

Цель: ознакомить участников с целями и задачами тренинга и тренингового курса.

Ход.

1. Представьте участникам.
2. Сообщите основные сведения о предполагаемом тренинговом курсе:
 - цели и задачи обучающего курса;
 - практическая значимость работы в данном тренинге для участников;
 - периодичность встреч;
 - время проведения занятий;
 - условия участия в занятиях.

Сесія 2 . Привітствие. Упражнение «Имя + мой жизненный девиз»

Цель: создать позитивную атмосферу в группе, помочь участникам переключиться и настроиться на продуктивную работу.

Ход.

1. Предложите первому участнику начать приветствие с фразы: «Здравствуйте, меня зовут... мой жизненный девиз...» Например: 1-й участник – «Здравствуйте, меня зовут Сергей. Мой жизненный девиз - все в моих руках...»
2. Продолжайте до тех пор, пока не представятся все участники.

Вниманию тренера!

Будет лучше, если первым представится сам тренер. Это станет примером для участников и располагает к выполнению задания.

Сесія 3. Групова робота «Принятие правил группы»

Цель: выработать правила работы, приемлемые именно для данной группы.

Ход.

1. Предложите каждому из участников, опираясь на его предыдущий опыт, описать, какое поведение помогает, а какое мешает активной и плодотворной работе во время общения в группе.
2. В добровольном порядке по очереди пусть каждый участник выскажет по 1-2 условию/правилу, которые будут содействовать активной и плодотворной работе во время тренинга.
3. Зафиксируйте результаты на листе флип-чарте, выделяя подобные.
4. Предложите на основе представленных идей выработать общие правила работ в группе (не больше 10-ти)

Вниманию тренера!

Приблизительными правилами могут быть следующие:

- *толерантность;*
- *соблюдение регламента;*
- *правила поднятой руки;*
- *здесь и сейчас;*
- *работа в группе от начала и до конца;*
- *обсуждать не человека, а проблему;*
- *каждая мысль имеет право на существование;*
- *чувство юмора и доброжелательность в жизни;*
- *слушать и слышать.*

5. Предложите участникам внести свои правки и проголосовать за принятие правил. Повесьте правила на стену/доску и обязательно зафиксируйте, что эти правила участники выработали сами и приняли сами, тем самым обязуясь их соблюдать.

Вниманию тренера!

Первое время необходимо вывешивать правила на каждое занятие, чтобы вы и участники могли периодически обращаться к ним.

Сессия 4. Мозговой штурм: «Ваши ассоциации со словом «лидерство»

Цель: дать участникам определение понятия «лидерство»

Ход.

1. Напишите на большом листе бумаги/доске/флип-чарте слова «лидерство» и «лидер»
2. Предложите участникам перечислить как можно больше ассоциаций, которые возникают при этих словах.
3. Пока участники высказывают вслух свои версии, запишите их.
4. Проанализируйте предложенные варианты, и с помощью группы попробуйте сформулировать наиболее полное и точное определение данных понятий. Затем предложите точное определение.

Лидерство - это умение оказывать влияние на группу людей таким образом, чтобы они достигали своих поставленных задач за максимально короткий срок и при этом демонстрировали высшее качество.

Лидер (от [англ. Leader](#) — ведущий, первый, идущий впереди) — лицо в какой-либо [группе \(организации\)](#), пользующееся большим, признанным [авторитетом](#), обладающее влиянием, которое проявляется как [управляющие](#) действия. Член группы, за которым она признает право принимать ответственные решения в значимых для нее ситуациях, то есть наиболее авторитетная личность, играющая центральную роль в организации совместной деятельности и регулировании взаимоотношений в группе.

5. Найдите схожие моменты в определениях участников и определениях, которые дали вы.

Сессия 5. Информационный блок: «Лидерство»

Цель: ознакомить участников с понятием лидерство, какие бывают лидеры, стили руководства.

Ход.

1. Задайте участникам вопросы:
 - Какие стили руководства они знают?
 - Каких знают типы лидеров?
2. Выслушав все ответы, донесите до них следующее сообщение (в помощь тренеру презентация прилагается):

Стиль руководства — это типичная для лидера система приёмов воздействия на членов группы (подчинённых или ведомых).

Большинство исследователей выделяют следующие стили руководства:

- директивний стиль (авторитарний)
- демократический стиль (колегиальний)
- либеральний стиль (попустительський или анархический)

Директивний стиль управління характеризується високою централізацією керівництва, домінуванням єдиноначалія. Керівник вимагає, щоб о всіх справах докладали йому, єдинолично приймає рішення или відхиляє их. К думці колективу не прислухається, все вирішує за колектив сам. Переважають методами управління євляються накази, покарання, зауваження, звинувачення, позбавлення різних пільг. Контроль дуже суворий, детальний, позбавляючий підлеглих ініціативи. Інтереси справи ставляться значно вище інтересів людей, в спілкуванні переважають різкість и грубість. Авторитарний стиль керівництва негативно впливає на морально-психологічний клімат, веде до значного зменшення ініціативності, самоконтролю и відповідальності працівників.

Демократический стиль управління характеризується розподілом повноважень, ініціативи и відповідальності між керівником и заступниками, керівником и підлеглими. Керівник демократического стилю завжди вислуховує думку колективу по важливим виробничим питанням, приймає колегиальні рішення. Регулярно и своєчасно проводиться інформування членів колективу по важливим для них питанням. Спілкування з підлеглими проходить в формі прохань, побажань, рекомендацій, рад, поощрень за якісну и оперативну роботу, доброжелательно и ввічливо; по необхідності застосовуються накази. Керівник стимулює сприятливий психологічний клімат в колективі, захищає інтереси підлеглих.

Либеральний стиль управління характеризується відсутністю активного участія керівника в управлінні колективом. Такого керівника «пливе по течії», чекає или вимагає указань зверху или потрапляє під вплив колективу. Переважає не ризикувати, «не висовуватися», відхиляється від розв'язання нагальних конфліктів, намагається зменшити свою персональну відповідальність. Роботу пускає на самотек, рідко її контролює. Такого стилю керівництва переважують в творчих колективах, де співробітники відрізняються самостійністю и творчою індивідуальністю.

Не існує «поганих» или «хороших» стилів управління. Конкретна ситуація, вид діяльності, особливості підлеглих и др. фактори обумовлюють оптимальне співвідношення кожного стилю и переважаючий стиль керівництва. Вивчення практики керівництва організаціями свідчить, що в роботі ефективного керівника в тій или іншій ступені присутній кожен из трьох стилів керівництва.

Відомо, що поширеними стереотипами переважаючий стиль керівництва практично не залежить від статі. (Існує помилкове думання, що жінки-керівники більш м'які и орієнтовані в першу чергу на підтримку хороших відносин з діловими партнерами, в той час як чоловіки-керівники більш агресивні и орієнтовані на кінцевий результат). Причинами розділення стилів керівництва швидше можуть бути особливості и темперамент, а не статеві характеристики. Успішні топ-менеджери — и чоловіки, и жінки — не є приверженцями тільки одного стилю. Як правило, они інтуїтивно или повністю свідомо комбінують різні стратегії керівництва.

Функції лідера:

– видить майбутнє і надихає на зміни;- бере відповідальність за прийняття рішень на себе;- ставить завдання і розподіляє ролі між учасниками групи (колектива), щоб максимально задіяти потенціал кожного;- підтримує і мотивує;- відповідальний за результат і його досягнення, при цьому орієнтований на загальний, а не особистий результат.

Типи лідерів:

Харизматический лідер (від грец. χάρισμα, «милість», «божественний дар», «благ ода») – лідер, вплив якого оснований на приписуваних йому виключних характеристиках особистості.

Авторитарний лідер – лідер, орієнтований на виконання завдання. По відношенню до підлеглих він директивний, встановлює жорстку дисципліну, самотужку ставить цілі і розподіляє обов'язки, жорстко слідить і контролює хід виконання роботи.

Демократичний лідер – лідер, орієнтований на людські стосунки. Такий лідер будує дружескі стосунки з підлеглими: прислухається до їхньої думки, довіряє їм, переконує, а не наказує.

Формальний лідер впливає на підлеглих з позиції займаємої їм посади, службового положення, статусу.

Неформальний лідер впливає на людей, спираючись на особисті здібності і вміння, а також на особливості особистості, його авторитет цінується і визнається групою.

Номинальний лідер – людина, офіційно маюча статус лідера, але фактично не виконуюча його функцій.

Ситуаційний лідер– лідер, гнучко використовуючий найбільш ефективний стиль лідерства залежно від ситуації.

Емоційний лідер– лідер, керуючий емоціями і почуттями інших людей.

Сесія 6. Тест «Самооцінка лідерства»

Ціль: визначити актуальний рівень проявлення лідерства в спільній діяльності

Хід.

1. Роздати учасникам тестові бланки

2. Підрахувати результати

Смотри Приложение №1

Сесія 7. Групова робота «Коллаж лідера»

Ціль: створити образ лідера, спираючись на знання і уявлення про лідера учасників групи.

Хід.

1. Надати учасникам канцелярські матеріали (ножниця, клей, маркери, стикери, лист фліп-чарта), газети, журнали.

2. Дайте інструкцію для упражнення: «Ваша задача створити якийсь колаж (образ) «лідера» з допомогою тих матеріалів, які вам видали. В роботі потрібно спробувати в візуальній формі представити якості, які характеризують лідера»

3. Презентація «Коллажа лідера»

Вниманию тренера!

За 2 хвилини до завершення упражнення «Коллаж лідера», попросите групу визначити одного учасника який буде презентувати роботу групи, це зекономить ваше время и дисциплинирует групу.

4. Обсудите, з учасниками, якими якостями лідера володіє кожен з них. Що не вистачає, і як вони можуть сформувати в собі ці якості.

Сесія 8. Підведення итогов

Цель: підвести итоги і дати можливість висказатися всім учасникам, без виключення.

Вниманию тренера!

Обратите внимание на то, чтобы высказались все присутствующие. Это особенно важно, потому что позволяет получить обратную связь даже от участников, которые в течение всего тренинга вели себя пассивно.

Ход.

1. Обратитесь к группе, скажите им, что ваше первое занятие подошло к концу, и вы надеетесь на то, что каждый участник что-то взял для себя.

2. Предложите каждому участнику по кругу ответить на следующие вопросы: «Какие выводы вы можете сделать для себя после участия в сегодняшнем тренинге?», «Как будете (если будете) применять полученные знания и навыки в жизни?»

3. Поделитесь своими впечатлениями от прошедшего занятия, обсудите дату и время следующего тренинга и попрощайтесь с группой.

Приложение №1

Тест «Самооценка лідера»

Інструкція к тесту: «Внимательно прочтите каждое из десяти суждений и выберите наиболее подходящий для вас ответ в буквенной форме. Работая с опросником, помните, что нет ни плохих, ни хороших ответов. Немаловажным фактором является и то, что в своих ответах надо стремиться к объективности и записывать тот ответ, который первым приходит в голову».

Тестовий матеріал

1. Що для вас важче в грі?

А) Перемога.

Б) Розв'язання.

2. Что вы предпочитаете в общем разговоре?
 - А) Проявлять инициативу, предлагать что-либо.
 - Б) Слушать и критиковать то, что предлагают другие.
3. Способны ли вы выдерживать критику, не ввязываться в частные споры, не оправдываться?
 - А) Да.
 - Б) Нет.
4. Нравится ли вам, когда вас хвалят прилюдно?
 - А) Да.
 - Б) Нет.
5. Отстаиваете ли вы свое мнение, если обстоятельства (мнение большинства) против вас?
 - А) Да.
 - Б) Нет.
6. В компании, в общем деле вы всегда выступаете заводилой, придумываете что-либо такое, что интересно другим?
 - А) Да.
 - Б) Нет.
7. Умеете ли вы скрывать свое настроение от окружающих?
 - А) Да.
 - Б) Нет.
8. Всегда ли вы немедленно и безропотно делаете то, что вам говорят старшие?
 - А) Нет.
 - Б) Да.
9. Удастся ли вам в разговоре, дискуссии, убедить, привлечь на свою сторону тех, кто раньше был с вами не согласен?
 - А) Да.
 - Б) Нет.
10. Нравится ли вам учить (поучать, воспитывать, обучать, давать советы) других?
 - А) Да.
 - Б) Нет.

Обработка и интерпретация результатов теста:

Подсчитать общее количество “А” и “В” ответов.

Высокий уровень лидерства - А = 7-10 баллов.

Средний уровень лидерства - А = 4-6 баллов.

Низкий уровень лидерства - А = 1-3 балла.

Лидерство выражено в сильной степени. Вы обладаете такими качествами, как воля, адекватность самооценки, влияние на окружающих, уверенность в себе, самоконтроль и умение сдерживать излишние эмоции. А также вам присуща харизма и забота об окружающих.

Средняя выраженность лидерства. Гармония и решительность, мудрость и расчет, умение дать добрый совет — вот ваши главные достоинства. Если необходимо — руководите, если нужно — уступите, всегда принимая во внимание чужое мнение и желание. Но только вам известно, всегда ли добиваетесь цели достойными средствами.

Лидерство выражено слабо. Это означает, что слабо развиты такие навыки как: воля — несомненное условие эффективного руководства, адекватность самооценки — определение собственных возможностей; планирование своих действий; правильное построение отношений с коллегами, влияние на окружающих, уверенность в себе, самоконтроль и умение сдерживать излишние эмоции, харизма — уверенность, динамичность; постановка глобальных целей перед собой; постановка реальных задач перед другими; умение прощать, забота об окружающих.

Преобладание ответов “В” свидетельствует об очень низком или деструктивном лидерстве.

Деструктивное лидерство — формируется на базе стремлений, наносящих ущерб организации (лидерство в сформировавшейся на производстве группе воров и взяточников);

Проект «Разом до спільної мети»

Тренінг «Лідерство»

Анкета оцінки знань

Отвѣтите, пожалуйста, на следующие вопросы

1. Дайте определение что такое лидерство?

2. Лидер это?

3. Стили лидерства?

4. Какие типы лидеров вы знаете?

5. Как вы применили в жизни полученные знания?

Большое спасибо!